

פטור זה ניתן בתנאים ולפיהם, בין השאר, פורום הבטיחות יעריך תיעוד מפורט של כל חברת הדרכה שביקשה להתקשר עם פורום הבטיחות בהסדר נשוא הפטור, בין שעמדה בקריטריונים שהתווה פורום הבטיחות, ובין שלא. בעבור כל חברה כאמור יישמרו מכלול הצעותיה של חברת ההדרכה, ופירוט הנימוקים של פורום הבטיחות להכללתה ברשימה המומלצת, או לאי-הכללתה ברשימה כאמור.

תוקפו של פטור זה לשלוש שנים מיום מתן ההחלטה.

בהתאם לסעיף 15(א) לחוק, נתונה החלטתי זו לערר לפני אב בית הדין להגבלים עסקיים על ידי איגוד עסקי, ארגון צרכנים או כל אדם העלול להיפגע מההסדר הכולל שעליו ניתן הפטור.

החלטת הפטור פתוחה לעיון הציבור בתיק פטור מס' 6209, במשרד רשות ההגבלים העסקיים, רח' כנפי נשרים 22, ירושלים, בשעות העבודה הרגילות.

ז' באלול התשס"ו (31 באוגוסט 2006)
(חמ 41-3)

רונית קן

הממונה על הגבלים עסקיים

הודעה על פטור בתנאים מאישור הסדר כובל

לפי חוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988

בתוקף סמכותי לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 (להלן – החוק), ולאחר התייעצות עם הוועדה לפטורים ולמיוזגים, אני מודיעה כי ביום ה' בסיון התשס"ו (1 ביוני 2006), החלטתי לפטור בתנאים את הצדדים להסדר מהחובה לקבל את אישור בית הדין להסדרים כובלים שפרטיהם כלהלן:

מס'	שמות הצדדים להסדר	מהות הכבילה	הנכס/השירות
5968	כרטיסי אשראי לישראל בע"מ לאומי קארד בע"מ ישראכרט בע"מ	הסדר בין מנפיקים וסולקים לקריאת כרטיס חכם	כרטיסי אשראי

פטור זה ניתן בתנאים ולפיהם, בין השאר, חברת האשראי תמנה מי מכין עובדיה, לאחראי על הטיפול בתחום ההתקשרות עם חברות האשראי בכל הקשור להקמת תשתית סליקת כרטיס חכם. שיתופי הפעולה בין חברות האשראי בתחום הכרטיס החכם יתקיימו רק בין קציני ביטחון. לא יועבר כל מידע בין חברות האשראי אלא אם כן ענינו הגדרת הממשק הטכני לסליקת כרטיס חכם.

תוקפו של פטור זה לשנתיים מיום מתן ההחלטה.

בהתאם לסעיף 15(א) לחוק, נתונה החלטתי זו לערר לפני אב בית הדין להגבלים עסקיים על ידי איגוד עסקי, ארגון צרכנים או כל אדם העלול להיפגע מההסדר הכולל שעליו ניתן הפטור.

החלטת הפטור פתוחה לעיון הציבור בתיק פטור מס' 5968, במשרד רשות ההגבלים העסקיים, רח' כנפי נשרים 22, ירושלים, בשעות העבודה הרגילות.

ז' באלול התשס"ו (31 באוגוסט 2006)
(חמ 41-3)

רונית קן

הממונה על הגבלים עסקיים

¹ ס"ח התשמ"ח, עמ' 128; התש"ס, עמ' 113.



רשות ההגבלים העסקיים

הודעה על פטור בתנאים מאישור הסדר כובל לפי חוק

ההגבלים העסקיים התשמ"ח – 1988

בתוקף סמכותי לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח - 1988¹ (להלן – החוק), אני מודיעה כי ביום ה' בסיון תשס"ו (1 ביוני 2006) החלטתי לפטור בתנאים את הצדדים להסדר מהחובה לקבל את אישור בית הדין להסדרים כובלים שפרטיהם כלהלן:

מספר	שמות הצדדים להסדר	מהות הכבילה	הנכס / שרות
5968	כרטיסי אשראי לישראל בע"מ לאומי קארד בע"מ ישראכרט בע"מ	הסדר בין מנפיקים וסולקים לקריאת כרטיס חכם	כרטיסי אשראי

פטור זה ניתן בתנאים לפיהם, בין היתר, חברת האשראי תמנה מי מבין עובדיה, לאחראי על הטיפול בתחום ההתקשרות עם חברות האשראי בכל הקשור להקמת תשתית סליקת כרטיס חכם. שיתופי הפעולה בין חברות האשראי בתחום הכרטיס החכם יתקיימו רק בין קציני בטחון. לא יועבר כל מידע בין חברות האשראי אלא אם עניינו הגדרת הממשק הטכני לסליקת כרטיס חכם.

תוקפו של פטור זה לשנתיים מיום מתן ההחלטה.

בהתאם לסעיף 15 (א) לחוק, נתונה החלטתי זו לערר בפני אב בית הדין להגבלים עסקיים על ידי איגוד עסקי, ארגון צרכנים או כל אדם העלול להיפגע מההסדר הכובל שעליו ניתן הפטור.

החלטת הפטור פתוחה לעיון הציבור בתיק פטור מס' 5968 במשרד רשות ההגבלים העסקיים, רחוב כנפי נשרים 22, ירושלים, בשעות העבודה הרגילות.

רונית קן

הממונה על הגבלים עסקיים

ירושלים, ז' אלול תשס"ו

31 אוגוסט, 2006

¹ ס"ח התשמ"ח, עמ' 128; התש"ס, עמ' 113.

118
5967



רשות ההגבלים העסקיים

ירושלים, ה' סיון תשס"ו

01 יוני 2006

לכבוד

מר מיכאל הרצברג, עו"ד
רחוב יגאל אלון 65
מגדלי טיוטה
תל אביב

בפקס: 035613231

מר צבי אגמון, עו"ד
צבי אגמון, משרד עורכי דין
רחוב קרן היסוד 36
ירושלים, 92149

בפקס: 025633205

מר בני לרנר, עו"ד
פרופ' יובל לוי ושות'
נס ציונה 8
תל אביב, 63904

בפקס: 035164185

שלום רב,

הנדון: החלטה בעניין פטור חלקי מאישור הסדר כובל בין הצדדים: כרטיסי אשראי

לישראל בע"מ - לאומי קארד בע"מ - ישרכארט בע"מ

מצ"ב החלטת הממונה על הגבלים עסקיים, לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים התשמ"ח - 1988, בדבר מתן פטור מהחובה לקבל את אישור בית הדין להסדר כובל שבין הצדדים בנדון.

בכבוד רב ובברכה,

אלעד בנבגי, עו"ד

רשות ההגבלים העסקיים

רח' כנפי נשרים 22, ת.ד. 34281 ירושלים 91341 טלפון: 02-6556123 פקס: 02-6515330

<mailto:eladb@aa.gov.il>



רשות ההגבלים העסקיים

**החלטה לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 בדבר
מתן פטור חלקי מאישור הסדר כובל**

הסכם בין לאומי קארד בע"מ, כרטיסי אשראי לישראל בע"מ וישטראכרט בע"מ

א. פתח דבר

לאומי קארד בע"מ (להלן: "לאומי קארד"), כרטיסי אשראי לישראל בע"מ (להלן: "כ.א.ל."), וישטראכרט בע"מ (להלן: "ישטראכרט") (להלן ביחד: "חברות האשראי") הגישו בקשה למתן פטור לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988, להסכם ביניהם שעניינו הסדר בין סולקים ומנפיקים במערכות כרטיסי אשראי מסוג ויזה, ישטראכרט ו-MasterCard לגבי פיתוחו הקמתו של ממשק המותאם לקריאת כרטיס חכם - כרטיס המיועד לצמצם את היקפם של מעשי הונאה ומרמה בתחום כרטיסי האשראי, ואת הנזקים הנגרמים כתוצאה מהם.

לאחר שבחנתי את ההסדר ואת הכבילות המצויות בו, כמו גם את השפעתם האפשרית על התחרות בשוק הרלוונטי, לאחר שנועצתי בועדה לפטורים ולמיוזגים, שוכנעתי כי ביחס לחלק מהכבילות הן אינן פוגעות פגיעה של ממש בתחרות בשוק כאמור, ועיקרן אינו בהפחתת התחרות או במניעתה, וכי אין בהן כבילות שאינן נחוצות למימוש עיקרו. מטעמים אלה והנימוקים שיפורטו להלן, ראויות חלק מהכבילות לפטור לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, בכפוף לתנאים המנויים בסייפת החלטתי זו. ואילו ביחס ליתר הכבילות לא שוכנעתי כי הן ראויות לפטור על פי סעיף 14 לחוק, הכל כפי שיפורט להלן.

ב. הצדדים להסדר

ההסדר המונח לפני נעשה בין שלושת חברות האשראי הפועלות בישראל. שלוש החברות הקשורות בהסדר נמצאות בשליטת התאגידים הבנקאיים הגדולים בישראל: ישטראכרט מצויה בשליטה מלאה של בנק הפועלים בע"מ, לאומי קארד מצויה בשליטה מלאה של בנק לאומי לישראל בע"מ וכ.א.ל. מצויה בבעלות של בנק דיסקונט לישראל בע"מ (51% מזכויות ההצבעה) והבנק הבינלאומי הראשון בע"מ (15% מזכויות ההצבעה).

ג. ההסכם

כרטיס חכם, נשוא ההסכם, הוא כרטיס אשראי בעל שבב אלקטרוני וצופן אישי ללקוח. במעמד הקנייה הלקוח האוחז בכרטיס חכם נדרש להקיש קוד סודי (pin-code) על מצע מקשים (pin-pad)

רח' כנפי נשרים 22, ת.ד. 34281 ירושלים 91341 טלפון: 6556111-02 פקס: 6515330-02

3737/237611

(בדומה למכשירי משיכת המזומנים), אלמנט המוסיף נדבך חשוב במניעת נזקים מזיוף או גניבת הכרטיס.

על פי הצדדים, הסיבה לעיתוי כריתת ההסכם שהובא בפני היא העובדה שארגוני כרטיסי האשראי הבינלאומיים, ארגון ויזה הבין לאומי ו-MasterCard הבינ"ל אימצו כללים המתמרכים את החברות באזור אירופה (בו נכללת ישראל על פי הארגונים הבינלאומיים) להנהיג כרטיס חכם.

בכדי לתמרץ את הסולקים הקשורים עם בתי העסק להקמת תשתית המותאמת לסליקת כרטיס חכם, הדורשת השקעת משאבים רבים, נקבע בכללים הבינלאומיים, כלל ה-Liability Shift. על פי רוב, נזקי השימוש לרעה חלים ככלל על המנפיקים, אולם הכלל קובע כי במקרה בו נעשתה עסקה תוך שימוש לא מורשה בכרטיס חכם והכרטיס "גוהץ" בנקודת קצה, אשר אינה מתואמת לסליקת כרטיס חכם, ואילו הייתה מתואמת כאמור היה נמנע השימוש לרעה, עוברת האחריות על מקרה ההונאה מהמנפיק אל הסולק. על פי הכללים של הארגונים הבינלאומיים נקבע מועד העברת האחריות האמורה ליום 1.1.05 (להלן "מועד העברת האחריות").

לגרסת המבקשות, העובדה שהסולקים מתומרכים להקים תשתית לקריאת כרטיס חכם אינה מספיקה להתחרות כרטיס חכם בישראל. על מנת לאמץ את הכרטיס החכם בישראל, יש להתאים את כלל המסופים והתוכנות המותקנים כיום בבתי העסק השונים לקריאת השבב והצופן האישי. נכון להיום הרוב המכריע של העסקאות בכרטיסי אשראי מתבצעות באמצעות מסוף אלקטרוני המצוי בבית העסק המכונה גם Point Of Sale (להלן: "P.O.S"), המשרת את כל חברות האשראי.

המסוף מחובר לחברת שירותי בנק אוטומטיים לישראל בע"מ (להלן: "שב"א")¹. שב"א מתפעלת את המערכת לאיסוף עסקאות המתבצעות בכרטיסי אשראי וממיינת אותן על פי זהות הסולק שעמו קשור בית העסק, ומעבירה את הממסרים האלקטרוניים לסולקים. באמצעות ממשק זה פועלת גם מערכת אישורי העסקאות (כאשר אישורים כאלה נדרשים)².

בארץ קיימים ארבעה גופים עיקריים המספקים את המסופים והתוכנות לבתי העסק השונים: ליפמן הנדסה אלקטרונית בע"מ (להלן: "ליפמן"), סוויטש תקשורת בע"מ (להלן: "סוויטש"), כספיט מערכות תשלום אוטומטיות בע"מ (להלן: "כספיט") וריטליקס בע"מ (להלן: "ריטליקס").

¹ שב"א קיבלה פטור מאת הממונה ביום 18.6.02 "החלטה לפי סעיף 14 לחוק הגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 בדבר מתן פטור בתנאים מאישור הסדר כובל להסדר שצדדים לבנק הפועלים בע"מ, בנק לאומי לישראל בע"מ, בנק המזרחי המאוחד בע"מ, בנק דיסקונט בע"מ, הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ", הגבלים עסקיים, 3014681. חמשת הבנקים הגדולים (פועלים, בל"ל, דיסקונט, מזרחי והבינלאומי), הפעילו במשותף במשך שנים רבות את שב"א בלי שהיה בידיהם פטור מאת הממונה, או אישור מבית הדין להגבלים עסקיים, כפי שנדרש על פי החוק. לפני כארבע שנים פנה קודמי אל הבנקים, ודרש מהם להביא את ההסדר העומד בבסיס שב"א לבחינתו במסגרת בקשות פטור. הבנקים עשו כן, ולאחר שנבחנו החששות התחרותיים הנובעים מן המיזמים המשותפים וניתן להם מענה בתנאים להסדר, הוחלט לתת את הפטור.

² בנוסף לכך, פיתחה שב"א תכנת תשתית לנקודות קצה (P.O.S) הנמכרת לספקי המסופים המשלבים אותה במוצרי תוכנה שהם מוכרים לבתי עסק, אשר מאפשרים ביצוע עסקאות בכרטיסי אשראי באותם בתי עסק. במסגרת זו שב"א מגדירה את הפרוטוקולים הטכניים ומנהלת את תהליכי הפיתוח על ידי היצרנים השונים.

על פי המבקשות, ללא התאמת המסופים והתוכנות על ידי ספקי המסופים לקריאת הכרטיס החכם, אין כל משמעות להנפקת כרטיס החכם על ידי חברות האשראי. אשר על כן מעונינות חברות האשראי להביא למצב בו כל ספקי המסופים והתוכנות יבצעו את שדרוג המסופים והתוכנה, ויהיו זמינים לבתי העסק במועד הנפקת הכרטיס. לדברי מבקשות הפטור, כיוון ששדרוג המסוף ופיתוח תוכנת המסוף הוא דבר מורכב הדורש משאבים נכבדים, קיים צורך בנקיטת עמדה אחידה של כלל חברות האשראי בישראל ותמרוץ החברות המספקות את המסופים והתוכנה, בנושאים אלה:

1. מועד העברת האחריות בשוק המקומי יידחה עד ליום 1.7.07, אולם אם עד למועד זה לא יקבל לפחות אחד מארבעת יצרני המסופים הגדולים בישראל: ליפמן, כספיט, סויטיש או ריטליקס, אישור Level 2 על ידי ארגון EMVco³, יידחה מועד העברת האחריות בשוק המקומי ליום 1.1.08.
2. ניהול מו"מ משותף מול כלל ספקי תוכנות הפעלת נקודות הקצה האלקטרוניות בנוגע לעלויות ולוחות הזמנים לפיתוחה עד למצב בו ניתן יהיה להתקינה בנקודת הקצה.
3. תיאום טכני ותפעולי של מפרט תוכנות המסוף ומפרטי המסופים ותהליכי הפיתוח.
4. לקבוע מועד אשר מעבר לו ספקי המסופים לא יהיו רשאים להתקין בבית העסק ציוד אשר אינו עומד בתקנים שיוגדרו על ידי חברות האשראי.
5. תיאום בפיתוח ה-pin-pad המשמש להקשת הקוד הסודי. בשל חששן של חברות האשראי שספקי המסופים השונים ייסרבו לפתח בעצמם pin pad הנדרש לקריאת כרטיס חכם ב-P.O.S המשולבים בקופות רושמות או במתקנים אשר יש להם תכלית נוספת מלבד היותם נקודת קצה לקריאת כרטיס אשראי (להלן: "pin-pad אוניברסלי"). מבקשות החברות לצאת במכרז משותף אשר במסגרתו תקבע חברה אחת ויחידה לפיתוח pin-pad אוניברסלי.

ד. השפעת ההסכם על התחרות

ככלל, אין לשלול שיתוף פעולה אשר תכליתו - הפחתת נזקיו של נגע ההונאות. עם זאת, אין להתעלם משני חששות תחרותיים עיקריים העולים משיתוף הפעולה הנדון: החשש האחד עניינו החשש מפני חלחול; האחר הוא יצירת כוח שוק של חברות האשראי אל מול ספקי המסופים ואל מול בתי העסק.

להלן אדון בשני אלה.

³ הארגון EMVco נוסדה בשנת 1999 על ידי ויזה, מאסטרקארד ויורופי במטרה לנהל ולתחזק את הדרישות עבור חברות כרטיסי האשראי הבינלאומיות, והטמעת הכרטיס החכם. EMVco קבעה שתי רמות אישור ל-P.O.S אשר היא מעניקה לסולק המעונין להתחיל לסלוק בסטנדרט EMV. הרמה הראשונה (level 1) היא אישור לחומרה והרמה השנייה (level 2) היא האישור לתוכנה. למידע נוסף ראה www.emvco.com

ד.1. חשש מפני פגיעה תחרותית בשל תופעת החלחול

גם שיתופי פעולה פוריים בין מתחרים המבקשים לקדם יחד אינטרס חשוב, ואשר איחוד כוחותיהם מתבקש, עשויים לחלחל ולזלוג אל עבר פרקטיקות הפוגעות בתחרות, ובכך חסרונם.

ביצוע ההסדרים נשוא בקשה זו יצור זיקה בין שלושת חברות האשראי הפועלות בישראל, באופן המקים חשש לפגיעה בתחרות. הפגיעה העשויה להתרחש במקרה זה עניינה - העברת מידע בין חברות האשראי לבין עצמם בנושאים הנוגעים לתחרות ביניהם, כגון תמחור, תנאי התקשרות אחרים בין חברת האשראי ללקוחה, עלויות ורווחיות.

בשל חשש זה, הותנה הפטור במספר של תנאים אשר נועדו למנוע, או למצער - להפחית במידה משמעותית, את התממשות החששות הנובעים מהעברות מידע אפשריות בין חברות האשראי המשתתפות בהסדר שבפניי.

ד.2. כוח של חברות האשראי אל מול בתי העסק ומול ספקי המסופים

בשל רצונם של חברות האשראי לקדם את תהליך ההסבה של המסופים הם מבקשים לגבש עמדה אחידה אל מול ספקי המסופים. מתוך כלל שיתופי הפעולה המבוקשים אני מוצאת כי חלקם עלולים לפגוע בתחרות, והם אינם ראויים לפטור על פי סעיף 14 לחוק, ויוסבר:

ד.2.1. כוחם של חברות האשראי אל מול בתי העסק

כאשר פועלים בענף יותר מסולק אחד של כרטיסי אשראי מסוג מסוים - מתאפשרת התפתחותה של **תחרות בסליקה**. במצב זה מתחרים הסולקים על ליבו של בית העסק, בעיקר לגבי המחיר - שיעור עמלת הסליקה שיגבו מבית העסק.

היום בישראל מתקיימת תחרות חלקית בסליקה: בסליקת כרטיסי הויזה פועלים רק שני שחקנים (כ.א.ל. ולאומי קארד) ואילו בסליקת כרטיסי ישראלכרט ו-MasterCard פועל שחקן אחד בלבד (ישראלכרט בע"מ).

למען השלמת התמונה אציין כי בשנים האחרונות פעלה הרשות רבות מול חברות כרטיסי האשראי בנסיון חוזר ונשנה להביא לחתימה על הסכם מקומי המאפשר תחרות של שלושה שחקנים הן בכרטיסי הויזה והן בכרטיסי ה-MasterCard. אולם בסופו של דבר, לא נשאו מאמצים אלה פרי.

לאור האמור ולאור צמיחתו המהירה עד מאד של ענף כרטיסי האשראי בישראל⁴, יש לבחון כל שיתוף פעולה בין חברות האשראי במשנה זהירות ובקפידה יתרה. כך נעשה להלן.

ד.2.2. מכרז משותף לזוכה יחיד לפיתוח pin-pad אוניברסלי

חברות האשראי מבקשות לצאת במכרז לפיתוח pin-pad אוניברסלי לזוכה יחיד. על פי חברות האשראי, קיימים שני סוגי מסופים עיקריים בהם מותקנות נקודות הקצה האלקטרוניות. הסוג

⁴מספר כרטיסי האשראי בישראל גדל בתלילות לאורך שנים ובסוף שנת 2003 עמד על כ 3.6 מליון כרטיסי אשראי פעילים. לא זו אף זו: היקף כלל העסקאות בכרטיסי אשראי בישראל מתרחב אף הוא משנה לשנה. בשנת 2003 היקף העסקאות בכרטיסי אשראי בישראל עמד על למעלה מ-91 מיליארד ₪ ובשנת 2004 עמד על 102 מיליארד ₪.

הראשון משמש רק לסליקת כרטיסי אשראי, והסוג השני הן קופות רושמות בהן מותקנת תוכנה וחומרה המאפשרות לבתי העסק לקרוא את הכרטיסים על הקופה הרושמת (מסופים אלה שכיחים ברשתות השיווק). לדברי המבקשות, ספקי המסופים יסרבו לפתח בעצמם את ה-pin pad האוניברסלי אשר אמור להתממשק לקופות הרושמות וזאת בשל העדר תמריץ כלכלי. אשר על כן הן מבקשות לצאת במכרז לפיתוח pin-pad אוניברסלי אשר יתמרץ את החברה הזוכה לפתח את ה-pin-pad.

הסדר זה עלול לרכז בידי שלושת חברות האשראי כוח קנייה משמעותי וכל זאת בהסדר כובל⁵. תוצאתו המסתברת של ההסדר היא קביעת מחיר אחיד אשר ישולם בגין פיתוח ה-pin pad לרבות תנאי ההתקשרות על ידי כל חברות האשראי. לא זו אף זו, מטרתו של ההסדר, הלכה למעשה, היא לחבור בצוותא חדא בבחירת ספק אחד שיפתח pin pad אוניברסלי, אשר עלול למנוע ממתחרים אחרים אשר יהיו מעוניינים לפתח pin-pad אוניברסלי להיכנס לשוק. לא הובאו בפני כל נתונים המצביעים כי יש בהסדר זה לחסוך משמעותית בעלויות עסקה או בעלויות אחרות. טענתן של המבקשות כי אחרת לא יימצא ספק שיפתח pin-pad לקופות רושמות לא עמדה עדיין במבחן המציאות. אם וככל שלא יימצא ספק מעין זה כעבור זמן סביר, יוכלו החברות לפנות בשנית כאשר באמתחתן תוצאות מבחן המציאות, אשר עונות על השאלה האם קיים צורך אמיתי למכרז המבוקש.

ד.2.3. לקבוע מועד אשר מעבר לו מתקני ציוד הקמת המסופים לא יהיו רשאים להתקין בבית העסק ציוד אשר אינו עומד בתקנים שיוגדרו על ידי חברות האשראי:

הכתבת מועד אשר אחריו לא יהיו ספקי המסופים רשאים להתקין בבית עסק ציוד אשר יוגדר על ידי חברות האשראי, עלול להוות ניצול של הכוח של חברות האשראי כלפי ספקי המסופים - והכל בהסדר כובל. כיוון שהמבקשות יחדיו שולטות על כל ענף כרטיסי האשראי, ההסדר המוצע ימנע מספקי המסופים להתקשר עם בתי העסק כרצונם ויחייב אותם לפעול על פי תכתיבי חברות האשראי. אולם חבירה זו אינה מקימה כוח שוק רק כלפי ספקי המסופים, אלא גם ביחס לבתי העסק: בית עסק אשר יחפוץ לרכוש מסוף לאחר המועד האמור, יהא מחוייב לרכוש את הציוד המשודרג המתאים לקריאת כרטיס חכם, אשר מטבע הדברים יהיה יקר יותר. לבית העסק לא תיוותר ברירה והוא יאלץ לשלם מחיר גבוה יותר עבור ה-P.O.S המשודרג ובכך לשאת למעשה בעלויות הסבת נקודות הקצה לקריאת כרטיס חכם. וזאת חרף העובדה שלדברי המבקשות עצמן, הנהנות העיקריות מהכרטיס החכם הן חברות האשראי – ולא בית העסק.

חברות האשראי עלולות להשתמש בכבילה זו על מנת לגלגל את מלוא עלויות ההסבה על חברות המסופים/או על בתי העסק, וזאת בשל כבילה ואיחוד כוחות של החברות.

לא רק שאינני רואה הצדקה בכבילה זו, אלא יש בכך בכדי להוביל להפעלת כוח השוק של חברות האשראי הן כלפי בית העסק והן כלפי ספקי המסופים – דבר שאינו נחוץ למימוש עיקרו של ההסדר כלל ועיקר.

⁵ השווה החלטה בדבר מתן פטור להסדר בין מהדרין בע"מ, אגרקסקו חברה ליצוא חקלאי בע"מ ואח', 2001 הגבלים עסקיים 3012306.

ד.4.2. הכבילות בגינת הפטור

לעומת זאת אינני רואה מניעה במתן פטור בתנאים לנושאים שלהלן **בלבד**, אשר מהותם שיתוף פעולה בין חברות כרטיסי האשראי על מנת להגדיר את התשתית הטכנית הנדרשת לצורך פיתוח והחדרת כרטיס חכם בישראל:

- דחיית מועד העברת האחריות בשוק המקומי עד ליום 1.1.08, הנדרשת לצורך מתן שהות לספקים להכין את התשתית הטכנית.
- תיאום טכני ותפעולי בלבד של מפרט תוכנות המסוף, מפרטי המסופים ותהליכי הפיתוח.

סיכום

לאחר שנועצתי בועדה לפטורים ומיזוגים, ראיתי לנכון להשתמש בסמכות הנתונה לי בסעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים ולהעניק את הפטור ביחס לכבילות המפורטות לעיל בסעיף ד.4.2. בכפוף לקיומם של התנאים המפורטים להלן.

תוקפו של פטור זה הוא לשנתיים.

בהתאם לסעיף 15(א) לחוק ההגבלים העסקיים נתונה החלטתי זו לערר בפני אב בית הדין להגבלים עסקיים על ידי איגוד עסקי, ארגון צרכנים או כל אדם העלול להיפגע מההסדר הכובל עליו ניתן הפטור.

תנאים לפטור

הגדרות

בתנאים אלה:

חברת אשראי - לאומי קארד בע"מ, כרטיסי אשראי לישראל בע"מ, וישראלכרט בע"מ;

ספקי מסופים - כלל ספקי המסופים ו/או תוכנת הפעלת נקודות הקצה האלקטרוניות ובכללם ליפמן הנדסה אלקטרונית בע"מ, סוויטש תקשורת בע"מ, כספיט מערכות תשלום אוטומטיות וריטליקס בע"מ.

1. חברת אשראי תמנה מי מבין עובדיה, לאחראי על הטיפול בתחום ההתקשרות עם חברות האשראי בכל הקשור להקמת תשתית סליקת כרטיס חכם (בתנאים אלה: **"קצין בטחון"**). שיתופי הפעולה בין חברות האשראי בתחום הכרטיס החכם יתקיימו רק בין קציני בטחון.

2. לא יועבר כל מידע בין חברות האשראי אלא אם עניינו הגדרת הממשק **הטכני** לסליקת כרטיס חכם.

3. חברות האשראי יהיו מחויבות לחשוף את המפרט הטכני והתפעולי לכלל ספקי המסופים כך שאלו יוכלו לבצע את הפעולות הנדרשות לאספקת מסוף הקורא כרטיס חכם על פי הדרישות שיוגדרו על ידי חברות האשראי.

4. המידע שיועבר בין חברות האשראי לא יכלול פרטים בדבר תנאי ההתקשרות, עלויות או כל מידע אחר אשר עניינו היחסים בין חברת אשראי לבין ספקי המסופים.

5. כל ההחלטות והפעולות המשותפות לחברות האשראי יתועדו בכתב בטרם או בעת עשייתן כך שכל תיעוד יישמר ויומצא לממונה מיד בסמוך לדרישה מטעמו בעניין זה; מבלי לגרוע מכלליות האמור, יתועד פרוטוקול מלא מכל פגישה בין קציני הביטחון, כולם או מקצתם;
6. כל ספק בדבר פרשנותם או תחולתם של תנאים אלה יובא להכרעת הממונה.

רונית קן

הממונה על הגבלים עסקיים

ירושלים, ג' סיון, תשס"ו

30 מאי, 2006

138
9968-0

חוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח - 1988
בקשת פטור מאישור הסדר כובל

בהתאם לסעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח - 1988, מוגשת בזה בקשה למתן פטור מבקשת אישור להסדר כובל שפרטיו כדלקמן:

1. הצדדים להסדר

1.1. כרטיסי אשראי לישראל בע"מ

מרח' תפוצות ישראל 13, גבעתיים
מען למסירת מסמכים: עוה"ד מיכאל הרצברג
מרח' יגאל אלון 65 (מגדל טיוטה) תל אביב
טל': 03-5624488 פקס': 03-5613231

1.2. לאומי קארד בע"מ

מרח' בן גוריון 11, בני ברק
מען למסירת מסמכים: פרופ' יובל לוי ושות',
מרח' נס ציונה 8, תל אביב
טל': 03-5172303 פקס': 03-5164185

1.3. ישראלכרט בע"מ

מרח' המסגר 40, תל אביב
מען למסירת מסמכים: עוה"ד צבי אגמון
מרח' קרן היסוד 36, ירושלים
טל': 02-5633205 פקס': 02-5639948

2. צורת ההסדר - בכתב.

3. תיאור המסמכים הקובעים את ההסדר ואלה הנוגעים לו - הסכם בין הצדדים מיום 23.3.85.

4. הנכס או השירות נשוא ההסדר - הסדר בין סולקים למנפיקים או מי מהם במערכות כרטיסי האשראי מסוג ויזה ומאסטרקארד בקשר עם פיתוחו, הקמתו והתאמתו לשוק המקומי של ממשק המתאים לכרטיס החכם והתאמת כללי חלוקת האחריות בין הסולקים, המנפיקים ובתי העסק השונים.

5. מהות הכבילה - הסדר בין סולקים למנפיקים או מי מהם במערכות כרטיסי האשראי מסוג ויזה ומאסטרקארד בקשר עם פיתוחו, הקמתו והתאמתו לשוק המקומי של ממשק המתאים לכרטיס החכם והתאמת כללי חלוקת האחריות בין הסולקים למנפיקים.

6. תקופת ההסדר הכובל - ללא הגבלת זמן.

7. הנימוקים המצדיקים פטור מאישור בית הדין - ההסדר אינו מגביל את התחרות בחלק ניכר של שוק המושפע מן ההסדר ולחילופין, אף אם ההסדר עלול להגביל את התחרות בחלק ניכר משוק כאמור, אין בהסדר כדי לפגוע פגיעה של ממש בתחרות בשוק כאמור, ואין עיקרו של ההסדר בהפחתת התחרות או במניעתה ואין בו כבילות שאינן נחוצות למימוש, הכל כמפורט להלן.

8. רקע עובדתי

8.1. הצדדים להסדר נשוא בקשה זו הן חברות העיקריות לתפעול, סליקה והנפקה של כרטיסי אשראי בישראל. חברות אלה הן הסולקות של כרטיסי האשראי מן המותגים "ויזה" (כ.א.ל. ולאוומי קארד), "מאסטרקארד" (בעיקר ישראלכרט), "ישראלכרט" (ישראלכרט) אמריקן

אקספרס (פועלים אמריקן אקספרס), דיינרס קלוב (כ.א.ל. עם חברת הבת דיינרס קלוב ישראל בע"מ).

8.2. כל בית עסק המבקש לקבל כאמצעי תשלום כרטיס אשראי ממותג מסויים, צריך להתקשר לפחות עם אחד מן הסולקים האמורים לעיל. רוב בתי העסק המקבלים כרטיסי אשראי מכבדים לפחות את שלושת המותגים העיקריים: ויזה, מאסטרקארד וישראכרט.

8.3. הסולק עמו התקשר בית העסק מתחייב כלפי בית העסק לכבד את השוברים, כנגד עמלה מוסכמת, והוא הפועל להצגת החיוב למנפיק של הכרטיס המחייב מצידו את בעל הכרטיס. בין כ.א.ל. ובין לאומי קארד קיים הסכם מקומי לסליקה צולבת של השוברים שנעשו בכרטיס אשראי מן המותג ויזה שהונפק על ידי מי מהן או, של מנפיק שאחת מהן מתפעלת עבורו את כרטיסים או, מנפיקה במשותף עמו את הכרטיס.

8.4. רוב רובן של העסקאות בכרטיסי האשראי מוצגות לסולק באמצעות מסוף אלקטרוני המצוי בבית העסק (P.O.S), דבר המאפשר קיצור משך זמן ההצגה, הקטנת מספר הטעויות בהצגה ולא פחות, בחינה יותר מדוקדקת אם הכרטיס שבו נעשתה העסקה אינו מזוהה כגנוב או אבוד או אינו מזויף. מידע אחרון זה, ניתן בדרך כלל בזמן אמת, כלומר לפני ביצוע סופי של העסקה ובכך מקטין במאד את נזקי בתי העסק (אשר לפי החוזים המקובלים עם חברות האשראי אחראי לבדיקת חתימות ובדיקות בטחון אחרות).

9. תנאי ההסדר נשוא הבקשה

9.1. תפעול ממשק הכרטיס החכם האמור ופיצול הדיווחים לחברות המתאימות, נעשה באמצעות חברת שירותי בנק אוטומטיים לישראל בע"מ, שהיא חברת שירותים משותפת לבנקים (שהינו מעמד שמחייב רשיון נגיד בנק ישראל כתאגיד בנקאי, לפי חוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א – 1981).

9.2. ארגוני כרטיסי האשראי הבינלאומיים, ויזה הבינ"ל ומאסטרקארד הבינ"ל, אימצו כללים הממריצים את החברות באיזור אירופה (בו נכללת מדינת ישראל מבחינת הארגונים הבינלאומיים) להנהיג "כרטיס חכם", כלומר כרטיס עם שבב אלקטרוני וצופן אישי ללקוח. במסגרת הכללים גם נקבע עקרון ה- Liability Shift הקובע, בקצרה, שהחל מיום 1.1.2005, תועבר האחריות במקרה של עסקה בה נעשה שימוש לא מורשה בכרטיס חכם והכרטיס "גוהץ" בנקודת מכירה אלקטרונית שאינה מותאמת לסליקת כרטיס חכם, ואילו הייתה מותאמת היה נמנע השימוש הלא מורשה, מכתפי המנפיק לכתפי הסולק (להלן - "מועד העברת האחריות").

9.3. על מנת לאמץ את ה"כרטיס החכם" גם בישראל, יש להתאים את המסופים הקיימים לקריאת השבב והצופן האישי או, במקרים אחרים להחליפם באחרים, פרויקט שעלותו רבה והגזול ויגזול משאבים רבים מהחברות.

9.4. הואיל ושידרוג המסוף או החלפתו עלולים להיות כרוכים בעלות לבית העסק, לספק המסוף ו/או לסולק בית העסק, ובהתחשב בכך שחברות המספקות את המסופים או מתחזקות אותן הן חברות שאושרו בידי חברות האשראי כעומדות בתקנים מתאימים, והואיל ופתוח תוכנת המסוף דורשת זמן רב בשל מורכבותה יהיה צורך בנקיטת עמדה אחידה של שלושת החברות המבקשות בארבעה נושאים נוספים אלה:

9.4.1. מועד העברת האחריות בשוק המקומי יידחה ליום 1.7.2007. אולם במידה ועד למועד זה לא יקבל לפחות אחד מארבעת יצרני המסופים הגדולים (ליפמן, כספיט, סוויטש, או ריטליקס) אישור Level 2 על ידי ארגון EMVCo, יידחה מועד העברת האחריות בשוק המקומי ליום 1.1.2008.

9.4.2. תיאום טכני ותפעולי של מפרטי תוכנת המסוף ומפרטי המסופים ותהליכי הפיתוח בהמשך לתיאום הקיים כיום באמצעות חב' שב"א.

9.4.3. ניהול מו"מ משותף מול ספקי תוכנת הפעלת נקודות הקצה האלקטרוניות בנוגע לעלויות ולוחות הזמנים לפיתוחה עד למצב בו ניתן להתקינה בנקודות הקצה.

9.4.4. הגדרה משותפת של תקנים שונים למסופים הנדרשים על מנת שיוכלו בבוא העת להכיל ולהפעיל את התוכנה בעת הצגת הכרטיס החכם בבית העסק וקביעת מועד אשר מעבר לו מתקני ציוד הקצה/מסופים לא יהיו רשאים להתקין בבתי העסק ציוד אשר אינו עומד בתקנים הללו.

9.5. קיימים שני סוגי מסופים עיקריים בהם מותקנות נקודות הקצה האלקטרוניות - POS (Point of Sale) אשר מסופים על ידי ספקים שונים ואשר משמשים כמעט אך ורק "לגיהוץ" כרטיסי אשראי, וקופות רושמות בהן מותקנים תוכנה וחומרה המאפשרים לבתי העסק "לגהץ" את הכרטיסים על הקופה הרושמת. הואיל ובמסגרת הפעלת הכרטיס החכם יידרש הלקוח להקיש מספר סודי מזהה במהלך ביצוע העסקה יש לממשק ל- POS ולקופות הרושמות PIN-Pad עליו הלקוח יוכל להקיש את המספר הסודי. ספקי ה- POS יתבקשו לפתח ולייצר כל אחד עבור ה- POS המסופק על ידו PIN-Pad מתאים, כאשר עבור הקופות הרושמות אין גורם אשר יפתח PIN-Pad, אשר צריך להיות אוניברסלי כך שיתאים לכל הקופות הרושמות. הואיל וחברות כרטיסי האשראי חוששות שספקי ה- POS השונים יסרבו לפתח בעצמם את אותו PIN-Pad אוניברסלי או אף PIN-Pad אשר יתאים ל- POS המסופק על ידן, מהטעם הפשוט שאין להם תמריץ לעשות כן, מתבקשת האפשרות לצאת במכרז לפיתוח אותו PIN-Pad אוניברסלי על ידי זוכה יחיד אשר יוענקו לו על ידי חברות כרטיסי האשראי הטבות שונות אשר יעודדו ספקים שונים להציע הצעות באותו מכרז.

9.6. התיאום המתואר לעיל בין מבקשות הפטור מחויב המציאות כפועל יוצא מהוראות הארגונים הבינלאומיים והכרחי על מנת שהממשק המשותף ביניהן לרבות שב"א המשמש בתעשיית כרטיסי האשראי יפעל גם עם הכרטיס החכם. ללא תיאום בין מבקשות הפטור בנושא פיתוח התכנה ומועד העברת האחריות לא ניתן יהיה ליישם את טכנולוגיית הכרטיס החכם בישראל ותימנע האפשרות לצמצם באופן ניכר את כמות הזיופים והשימושים לרעה.

9.7. יצוין כי כבר הושקעו על ידי חברות כרטיסי האשראי סכומים גדולים ביותר בפיתוח הכרטיס החדש, השקעה אשר עתידה להשתלם, ובלבד שיהיה מעבר מסודר של המערכת לשימוש בכרטיסים אלה.

10. הצורך בהסדר נשוא בקשה זו

10.1. טכנולוגיית הכרטיס החכם תצמצם משמעותית את הזיופים והשימוש לרעה בכרטיסי אשראי בישראל.

10.2. התיאום המבוקש לא יפגע בתחרות שכן:

10.2.1. התיאום הטכני/תפעולי עצמו מחויב המציאות.

10.2.2. יש צורך להסכים בדבר חלוקת האחריות בין המנפיקים לסולקים לגבי עסקאות בכרטיסים חכמים, אחרת המערכת לא תוכל לעבוד.

10.2.3. הואיל ומבחינת תהליכי הפתוח, ההתאמה, הבדיקה והתפעול לא ניתן לעמוד בלוחות הזמנים אשר נקבעו על ידי הארגונים הבינלאומיים נדרש לדחות את מועד העברת האחריות בשוק המקומי מיום 1.1.2005 ליום 1.7.2007. אולם, במידה ועד למועד זה לא יקבל לפחות אחד מארבעת יצרניי המסופים הגדולים (ליפמן, כספיט, סוויטש, או ריטליקס) אישור Level 2 על ידי ארגון EMVCo, יידחה מועד העברת האחריות בשוק המקומי ליום 1.1.2008.

11. הנימוקים המצדיקים את מתן הפטור

11.1. אין בהסדר פגיעה כלשהי בתחרות, אלא, אדרבא, שיתוף פעולה בין חברות כרטיסי האשראי כאמור, פיזור הסיכון באופן אחיד עשויים להשפיע השפעה חיובית על התפתחות התחרות בשוק.

11.2. הקטנת הנזקים כנובעים מעבריינות באמצעות כרטיסי חיוב, הינה אינטרס כלכלי חשוב למשק לצד הצורך בהקטנת הפשיעה ומלחמה בעבריינות. הנהגת השיטה תתרום רבות לאלה.

11.3. כאמור לעיל, אף בתי עסק עשויים להרוויח מן ההסדר המוצע.

12. לאור כל האמור יתבקש הממונה הנכבד ליתן את הפטור המבוקש.

13. המסמך המתואר בסעיף 3 מצורף לבקשה זו.

14. אנו מצהירים שכל הפרטים האמורים הם מלאים ונכונים, שהמסמכים שצורפו הם נכונים ומלבדם אין כל מסמך אחר הקובע את ההסדר או הנוגע לו.

בכבוד רב,

לאומי קארד בע"מ

אריה היילוייל, מנכ"ל
לאומי קארד בע"מ

בועז צ'צ'יק, מנכ"ל
כרטיסי אשראי לישראל בע"מ

חיים קרופסקי, מנכ"ל
ישראכרט בע"מ

11.1. אין בהסדר פגיעה כלשהי בתחרות, אלא, אדרבא, שיתוף פעולה בין חברות כרטיסי האשראי כאמור, פיזור הסיכון באופן אחיד עשויים להשפיע השפעה חיובית על התפתחות התחרות בשוק.

11.2. הקטנת הנזקים כנובעים מעבריינות באמצעות כרטיסי חיוב, הינה אינטרס כלכלי חשוב למשק לצד הצורך בהקטנת הפגיעה ומלחמה בעבריינות. הנהגת השיטה תתרום רבות לאלה.

11.3. כאמור לעיל, אף בתי עסק עשויים להרוויח מן ההסדר המוצע.


12. לאור כל האמור יתבקש הממונה הנכבד ליתן את הפטור המבוקש.

13. המסמך המתואר בסעיף 3 מצורף לבקשה זו.

14. אנו מצהירים שכל הפרטים האמורים הם מלאים ונכונים, שהמסמכים שצורפו הם נכונים ומלבדם אין כל מסמך אחר הקובע את ההסדר או הנוגע לו.

בכבוד רב,

חיים קרופסקי, מנכ"ל
ישראכרט בע"מ


בעז צ'צ'יק, מנכ"ל
כרטיסי אשראי לישראל בע"מ

אריה היילוייל, מנכ"ל
לאומי קארד בע"מ

11.1. אין בהסדר פגיעה כלשהי בתחרות, אלא, אדרבא, שיתוף פעולה בין חברות כרטיסי האשראי כאמור, פיזור הסיכון באופן אחיד עשויים להשפיע השפעה חיובית על התפתחות התחרות בשוק.

11.2. הקטנת הנזקים כנובעים מעבריינות באמצעות כרטיסי חיוב, הינה אינטרס כלכלי חשוב למשק לצד הצורך בהקטנת הפגיעה ומלחמה בעבריינות. הנהגת השיטה תתרום רבות לאלה.

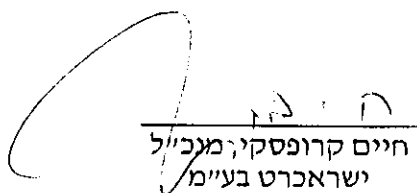
11.3. כאמור לעיל, אף בתי עסק עשויים להרוויח מן ההסדר המוצע.

12. לאור כל האמור יתבקש הממונה הנכבד ליתן את הפטור המבוקש.

13. המסמך המתואר בסעיף 3 מצורף לבקשה זו.

14. אנו מצהירים שכל הפרטים האמורים הם מלאים ונכונים, שהמסמכים שצורפו הם נכונים ומלבדם אין כל מסמך אחר הקובע את ההסדר או הנוגע לו.

בכבוד רב,


חיים קרופסקי, מנכ"ל
ישראל כרטיס בע"מ

בועז צ'צ'יק, מנכ"ל
כרטיסי אשראי לישראל בע"מ

אריה היילוייל, מנכ"ל
לאומי קארד בע"מ